

## LENGYEL KULTÚRA ÉS ORSZÁGISMERET

### 1. A kultúra és az országismeret oktatásának célja és glottodidaktikai haszna

*Ajánlott irodalom a témához:*

**Bañcerowski, Janusz** 2000: *Az országismeret nyelvi vonatkozásainak egyes elméleti kérdései a lengyel és a magyar nyelv anyaga alapján.* In: A nyelv és a nyelvi kommunikáció alapkérdései. Nyomárkay István (szerk.) ELTE Szláv és Balti Filológiai Intézet, Lengyel Filológiai Tanszék, Budapest, 384-388.

**Bañcerowski, Janusz** 2001: *Perspektywy polsko-węgierskiej semantyki kontrastywnej.* In: Lengyelek és Magyarok Európában. Nyelv, irodalom, kultúra - párhuzamok és kapcsolatok. Tanulmányok D. Molnár István professzor tiszteletére. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debreceni Egyetem, Debrecen 21-30.

**Dávid, Mária** 2003: *Magyar-lengyel simulások és koccanások (Pragmatikai problémák).* In: Hungarológiai évkönyv IV. évf. 1. sz. 153-159.o.

**Jónás, Frigyes** 2003: *Az országismeret didaktikai alapvonalai a magyar mint idegen nyelv oktatásában.* In: Hungarológiai évkönyv IV. évf. 1. sz. 160-165.o.

**Medgyes, Péter - Major, Éva** 2004: *A nyelvtanár. A nyelvtanítás módszertana.* Corvina, Budapest 178-186.o.

**Pátrovics, Péter** 2006: *Gondolatok egy lengyel kulturális szótár elé.* In: Interkulturális kommunikáció: nyelvi és kulturális sokszínűség Európában. Nagy Sándor István (szerk.) ELTE Lengyel Filológiai Tanszék, MTA Modern Filológiai Társaság, Budapest 129-134.

**Várnai, Dorota** 1992: *Kilka uwag dotyczących kontrastywnych badań realiów kulturowych w języku węgierskim i polskim.* In: Polno - Hungarica 6. Nyelvészet - Irodalom - Történelem - Kultúrtörténet. Bañcerowski, Janusz (szerk.) ELTE Lengyel Filológiai Tanszék, Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ, Budapest

## 2. Tények Lengyelországról és a lengyel nyelvről

*Ajánlott irodalom a témához:*

a) az országról:

**Bács, Gyula** 1980: *Lengyelország. Panoráma*, Budapest

**Siemaszko, Zbyszko - Kunicki, Kazimierz** 1974: *Polska z lotu ptaka*. Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa

**Szczepański, Mieczysław** 2001: *Poland. Text & photographs*. Wydawnictwo ORNAMENT MS, Warsaw

**Tomcsányi, János** 1932: *Lengyelország. Vázlatok és tanulmányok*. A "Studium" kiadása, Budapest

*Polen Das muss man gesehen haben!* Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa

*Dél-Lengyelország magyar szemmel* Lengyel Nemzeti Idegenforgalmi Képviselőlet, Budapest

[www.poland-tourism.pl](http://www.poland-tourism.pl)

[www.polska-tourist.info.hu](http://www.polska-tourist.info.hu)

b) a nyelvről:

**Bañcerowski, Janusz - Oćwieja, Anna - Pátrovics, Péter - Ráduly, Zsuzsanna - Várnai, Dorota** 2004: *Általános ismeretek a lengyel nyelvről*. Tinta Könyvkiadó, Budapest

**Bañcerowski, Janusz** 2008: *A lengyel nyelvűvelés (nyelvpolitika) egyes kérdéseiről*. In: Európai nyelvűvelés. Az európai nyelvi kultúra múltja, jelene és jövője. Balázs, Géza - Dede, Éva (szerk.) Inter Kht. - PRAE. HU, Budapest

**Dąbrowska, Anna** 1998: *Język polski*. Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław

**Fodor, István** 1999: *lengyel* In: A világ nyelvei. Fodor, István (szerk.) Akadémiai kiadó, Budapest, 837-847

**Pátrovics, Péter** *Tudnivalók a lengyel nyelvről* [www.lengyelorszag.hu](http://www.lengyelorszag.hu) társadalom nyelv

**Urbańczyk, Stanisław** 1994: *Encyklopedia języka polskiego*. Ossolineum, Wrocław - Warszawa - Kraków

### 3. Kis szláv mitológia

*Ajánlott irodalom a témához:*

**Angyal, Endre - Iglói, Endre - Niederhauser, Emil - Ondruš, Šimon - Dr. Sulán, Béla** 1964: *Szláv népek és nyelvek*. Dr. Sulán, Béla (szerk.) Tankönyvkiadó, Budapest 16-19, 24-44, 48-49, 160-164.

**Bialczyński, Czesław** 1993: *Leksykon Stworze i zdusze czyli starosłowiańskie boginky i demony. Leksykon*. Wydawnictwo Kraina Księżycy, Kraków

**Dobossy, László** 1970: *A szlávok*. In: *Mitológiai ábécé*. Gondolat, Budapest (375-385.o.)

**Sarnyai, Csaba** 2007: *Jótét lelkek és vérszopók. A bolgár túlvilágkép pogány szláv vonatkozásai*. In: *A bulgarisztika ma. Eredmények és távlatok*. Dudás, Mária (szerk.) ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék, Budapest (203-213.o.)

**Váňa, Zdeněk** 1985: *Świat dawnych słowian*. Artia Interpress, Warszawa

### 4. A lengyel legendák világa

*Ajánlott irodalom a témához:*

**Basiura, Ewa - Zarzycki, Krzysztof** 1997: *Legendy starego Krakowa*. Storyteller, Kraków

**Snopek, Jerzy** 1988: *Alvó lovagok. Lengyel regék és mondák*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest

### 5. A lengyel ünnepekről és (nép)szokásokról dióhéjban

*Ajánlott irodalom a témához:*

**Budrewicz, Olgierd** 1976: *Polska dla początkujących*. Wydawnictwo Interpress, Warszawa

**Ogrodowska, Barbara** 2006: *Polskie obrzędy i zwyczaje*. Sport i Turystyka MUZA SA, Warszawa

**Tuwim, Julian** 1991: *Polski Słownik Pijacki i Antologia Bachiczna*. Wydawnictwo Oskar, Warszawa

## **6. A lengyel kultúra nagyjai. Alkotók és műveik I. (irodalom, képzőművészet)**

*Ajánlott irodalom a témához:*

**Banach, Jerzy** (szerk) 1978: *Krakkó múzeumai*. Corvina-Arkady, Budapest - Warszawa

**Griffiths, Clare** (szerk.) et al. 2004: *Lengyelország*. "Nyitott szemmel", Kossuth Kiadó, Budapest (107-112.o.)

**Kowalska, Bożena** (szerk.) 1984: *Dzieje sztuki polskiej*. Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa

**Lorentz, Stanisław** 1971: *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*. Wydawnictwo Interpress, Warszawa

*Lengyelország művészete 1945-1996*. Műcsarnok, 1997, Budapest

## **7. A lengyel kultúra nagyjai. Alkotók és műveik II. (színház, film, zene)**

*Ajánlott irodalom a témához:*

**Griffiths, Clare** (szerk.) et al. 2004: *Lengyelország*. "Nyitott szemmel", Kossuth Kiadó, Budapest (113.o.)

**Janicki, Stanisław** 1977: *Film polski od A do Z*. Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa

**Palczewska, Danuta** 1981: *Współczesna polska myśl filmowa*. Ossolineum

**Słodowska, Joanna** 1988: *Historia filmu polskiego*. tom 1./2. Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa

**Smoleńska-Zielińska, Barbara** 2009: *Fryderyk Chopin élete és zenéje*. Európa Könyvkiadó, Budapest.

## **8. Lengyel történelmi áttekintés I. (A "neuralgikus" pontok.)**

*Ajánlott irodalom a témához:*

- Ajewski, Eugeniusz - Dzikiewicz, Lech** 2001: *Album Pamięci Narodowej 1918-2001*. Warszawa
- Arany, Éva - Németh, István** 2008: *Kelet Golgotája, Katyn*. In: Rubicon Történelmi magazin 2008/6, (48-77.o.)
- Ash, Timothy Garton** 1990: *A lengyel forradalom: A Szolidaritás*. AB-Beszélő/1990, Budapest
- Davies, Norman** 2006: *Lengyelország története*. Osiris Kiadó, Budapest
- Davies, Norman** 2008: *A varsói felkelés. "A '44-es varsói csata"* Európa Könyvkiadó, Budapest
- Jerzewski, Leopold** 1990: *Katyn, 1940*. Babits Kiadó, Szekszárd
- Szcześniak, Andrzej Leszek** 1989: *Katyn. Tło historyczne, fakty, dokumenty*. Wydawnictwo "Alfa", Warszawa
- Szokolay, Katalin** 1997: *Lengyelország története*. 2. jav. kiadás, Balassi Kiadó, Budapest
- Tischler, János** 2008: *Jedwabnetől Kielcéig. Lengyelek és zsidók a második világháborúban*. In: Rubicon Történelmi magazin 2008/7-8, (88-93.o.)
- Tomcsányi, János** 1932: *Lengyelország. Vázlatok és tanulmányok*. A "Studium" kiadása, Budapest, 211-248.

## 9. Lengyel történelmi áttekintés II. (A közös múlt emlékei.)

*Ajánlott irodalom a témához:*

- Csapláros, István** 1983: *Fejezetek a magyar-lengyel irodalmi kapcsolatok történetéből*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Dávid, Katalin - Kovács, Endre** 1979: *A barátság ezer éve*. Budapest
- Dybkowska, A. - Żaryn, J. - Żaryn, M.** 2002: *Polskie dzieje od czasów najdawniejszych do współczesności*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
- Kapronczay, Károly** (szerk.) 1991: *Magyarok és lengyelek 1939-1945. Menekültügy*, Gondolat, Budapest
- Kovács, Endre** 1973: *Magyarok és lengyelek a történelem sodrában*. Gondolat, Budapest
- Kovács, István** 1998: *"...mindvégig veletek voltunk."* *Lengyelek a magyar szabadságharcban*. Osiris, Budapest
- Nagy, Alicja - Ábrán, László** (szerk.) 2003: *Węgiersko-polskie więzi historyczne w X-XVI wieku/Magyar-lengyel történelmi kapcsolatok a X-XVI. században*. Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Józefa Bema na Węgrzech, Budapest

**Pátrovics, Péter** 2006: *Mi és Ti. Magyarország képéről a lengyel történelemkönyvekben.* In: Könyv és nevelés VIII. évf. 2006/2. Jáki, László et al. (szerk.) Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest 39-43.

**Pátrovics, Péter** 2009: *"Z dalekiego kraju". Magyarország képéről a Lengyelország történetekben.* In: A magyarságkép a közép-európai tankönyvekben a 20. században. Kutatási Füzetek 14. Hornyák Árpád - Vitári Zsolt (szerk.) Pécsi Tudományegyetem, Pécs 233-241.

**Polgár, Tamás** 2009: *Az újabb lengyelországi történelemkönyvek magyarságképe.* In: A magyarságkép a közép-európai tankönyvekben a 20. században. Kutatási Füzetek 14. Hornyák Árpád - Vitári Zsolt (szerk.) Pécsi Tudományegyetem, Pécs 243-258.

**Pátrovics, Péter** 2006: *Pelbárt Krakkóban. A magyar-lengyel kapcsolatok egy kevésbé ismert szegmentuma.* In: Emlékkönyv Temesvári Pelbárt halálának 500. évfordulója alkalmából. Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium, Kollégium és Szakközépiskola, Esztergom 17-23.

**Pátrovics, Péter** 2010: *Magyarország-képek a mai Lengyelországban. Gondolatok egy kortárs mű fogadtatása kapcsán.* In: Idegen szemmel. Magyarságkép a 19-20. századi útleírásokban. Kutatási Füzetek. 16. Hornyák Árpád - Vitári Zsolt (szerk.) Pécsi Tudományegyetem, Pécs 153-172.

**Petneki, Áron** 2001: *Krakkó. "Magyarok nyomában külföldön"* Enciklopédia Kiadó, Budapest

**Przewoźnik, Andrzej** 2006: *Polacy w Królestwie Węgier / Lengyel menekültek Magyarország területén 1939-1945* (magánkiadás) Print Páros BT., Budapest

**Reketyés, Maria** 1999: *Stosunki polityczne i kulturalne polsko-węgierskie za Władysława Jagiellończyka.* SIGNUM, Wrocław

**Snopek, Jerzy** 2007: *Węgry. Zarys dziejów i kultury.* Wydawnictwo "Rytm", Warszawa

**Szokolay, Katalin** 1997: *Lengyelország története.* 2. jav. kiadás, Balassi Kiadó, Budapest

**Topolski, Jerzy** 1989: *Lengyelország története.* Gondolat, Budapest

## 10. A lengyel könyv

Ajánlott irodalom a témához:

**Bács, Gyula** 1980: *Lengyelország.* Panoráma, Budapest, (71-79.o)

**Griffiths, Clare** (szerk.) et al. 2004: *Lengyelország. "Nyitott szemmel",* Kossuth Kiadó, Budapest (117-125.o.)

www. lengyelország. hu dióhéjban □ társadalom □ életmód

## 11. Főbb nevezetességek, amikről tudni illik

*Ajánlott irodalom a témához:*

**Bács, Gyula** 1980: *Lengyelország*. Panoráma, Budapest

Griffiths, Clare (szerk.) et al. 2004: *Lengyelország*. "Nyitott szemmel", Kossuth Kiadó, Budapest

**Rożek, Michał - Markowski, Stanisław** 1981: *The Royal Cathedral at Wawel*. Interpress Publishers, Warsaw

## 12. Kis lengyel frazeológia (tipikusan lengyel képes kifejezések, közmondások, szólások, szállóigék)

*Ajánlott irodalom a témához:*

**Anusiewicz, Janusz - Skawiński, Jacek** 1996: *Słownik polszczyzny potocznej*. Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa - Wrocław

**Buttler, Danuta** 1987: *Frazeologia polska*. PWN, Warszawa

## 13. "Aki lengyel, katolikus?" Vallás és nemzettudat.

**Chadwick, H. - Evans, G. R.** 1993: *A keresztény világ atlasza*. Helikon, Budapest, 203-205.

**De Roeck, Jeff** 1978: *Der Mann aus Polen. Papst Johannes Paul II.* Patmos Verlag, Düsseldorf

**Domány, András** 1987: *Aki lengyel, katolikus? Állam és egyház Lengyelországban*. "gyorsuló idő" Magvető, Budapest

**Kłoczowski, Jerzy - Müllerowa, Lidia - Skarbek, Jan** 1994: *A katolikus egyház Lengyelországban*. Magyar Püspöki Kar, Budapest

## 14. A lengyel rendszerváltás és árnyoldalai. A társadalmi változások nyelvi lenyomata

**Rakowski, F. Mieczysław** 1987: *Tárgyalófél voltam*. Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, Budapest

Rapp, Krzysztof: *Młodomowa* In: *Wprost* 2001 nr 26 76-77.

Gmyz, Cezary: *Polski apartheid* In: *Wprost* 2004 nr 21 20-25.

Groński, Ryszard Marek: *Laps*

Általános irodalom:

**Bańcerowski, Janusz** (szerk.) 1978: *A Lengyel Nyelvoktatás Magyarországon 2. A Lengyel Népköztársaság budapesti Nagykövetsége*, Budapest

**Bańcerowski, Janusz** (szerk.) 1986: *A lengyel nyelv és irodalom magyarországi kutatásairól 4. Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ*, Budapest

**Bańcerowski, Janusz - Snopek, Jerzy** (szerk.) 1990: *Polono - Hungarica 5. Nyelvészet - Történelem - Irodalom. Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ, ELTE Lengyel Filológiai Tanszék*, Budapest

**Bańcerowski, Janusz** (szerk.) 1992: *Polono - Hungarica 6. Nyelvészet - Irodalom - Történelem - Kultúrtörténet. ELTE Lengyel Filológiai Tanszék, Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ*, Budapest

**Bańcerowski, Janusz** (szerk.) 1994: *Polono - Hungarica 7. Nyelvészet - Irodalom - Történelem - Kultúrtörténet. ELTE Lengyel Filológiai Tanszék*, Budapest

**Bańcerowski, Janusz** (szerk.) 2000: *Polono - Hungarica 8. Nyelvészet - Irodalom - Történelem - Kultúrtörténet. ELTE, Szláv és Balti Filológiai Intézet, Lengyel Filológiai Tanszék*, Budapest

**Fórián, Éva** (szerk.) 2004: *Multikulturalitás, nemzeti identitás, kisebbségek Magyarországon és Lengyelországban. Nyelv - irodalom - kultúra. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen*

**Nagy, László Kálmán** 1994: *Lengyelek, magyarok és szomszédaik. Kossuth Lajos Tudományegyetem*, Debrecen

**Nagy, László Kálmán** (szerk.) 2001: *Lengyelek és Magyarok Európában. Nyelv, irodalom, kultúra - párhuzamok és kapcsolatok. Tanulmányok D. Molnár István professzor tiszteletére. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen*

**Przyrowski, Zbigniew** 1998: *Popularna encyklopedia staropolska. ABC Future Spółka z.o.o.*, Warszawa

**Sebők, Éva** 1978: *Lengyel teakeverék. "Világjárók" 121. Gondolat, Budapest*



